

PROCESUL DE FORMARE A CADRELOR DIDACTICE PENTRU ÎNVĂȚĂMÎNTUL PREȘCOLAR

Etape și paradigme

Natalia CARABET, dr., conf. univ.

O problemă stridentă, ce însoțea procesul de deschidere a grădinițelor de copii, era lipsa cadrelor didactice. Educatori se formau inițial la așa numitele Cursuri Froebel (Germania, Rusia, Basarabia, Romania,...), la care erau admise absolventele instituțiilor medii de învățământ sau persoanele ce au statutul de învățătoare la domiciliu. Inițial (în Basarabia) studiile durau un an de zile, apoi (după 1878) - 2 ani (primul pentru studierea aspectelor teoretice, al doilea an - pentru formarea practică), mai târziu - 3 ani. După anul 1907, cei ce absolveau cursuri de 3 ani obțineau diplomă cu calificarea - învățător la clasele primare.

Pe teritoriul Basarabiei, pînă în anul 1917, activau seminarii de pregătire a educatoarelor și învățătoarelor. Acestea erau deschise în Bairamci - 1872, Soroca - 1912. Din 1918 în Basarabia activau școli normale (mai târziu pedagogice), comerciale și industriale. Toate erau orientate pentru procesul de formare a cadrelor tinere și competente. După anul 1920 s-a intensificat procesul de deschidere a școlilor speciale, acest proces fiind motivat de numărul tot mai mare de grădinițe de copii deschise. Astfel în 1926 au fost deschise: tehnicumul pedagogic și tehnicumul de medicină, în Tiraspol, în 1927, în Balta s-a deschis tehnicumul pedagogic. Pînă în anul 1940 pe teritoriul Basarabiei erau 20 de instituții specializate de educație (în care erau pregătite peste 40 de mii de cadre), misiunea cărora a fost pregătirea cadrelor, inclusiv pedagogice. În școlile normale și tehnicumuri activau peste 3,7 mii de profesori. Treptat apare necesitatea de a îmbunătăți substanțial procesul de formare - pregătire a cadrelor. Ținînd cont de faptul că pînă în anul 1917 pe teritoriul Basarabiei nu era deschisă nici o universitate, s-au precăutat posibilități, cadre, încăperi pentru a le deschide. Către anul 1933 la Chișinău s-au deschis 2 facultăți (filiale ale universității din Iași)- cea de agricultură și tehnologică. Prima universitate pedagogică a fost deschisă la Tiraspol în 1930 (mai târziu - Institutul educației sociale, din 1933- Institutul pedagogic). Pînă în 1940 la Chișinău s-au deschis Universitatea Pedagogică și cea Agrară, Universitatea de Medicină. În 1946 a fost deschis la Chișinău Conservatorul, care a fost denumit (în 1963) în Institutul de Arte, din 1964 activează Institutul Politehnic, din 1991- Institutul de Educație Fizică, Academia de Studii Economice, Universitatea din Comrat.

După 1920 la Tiraspol s-au deschis cursuri de un an de zile pentru cadre didactice, din 1925 - tehnicumul pedagogic cu perioada de instruire de 4 ani. Din 1930 procesul de pregătire al învățătorilor de fizică, matematică, biologie este preluat de Institutul Pedagogic. Pe baza acestuia, în 1933 a fost creat Institutul Pedagogic cu 4 facultăți- Filologie, Istorie, Matematică, Științe ale naturii. În anii de studiu 1939–1940 - 4,4 mii de studenți își făceau studiile la Institutul Pedagogic. De remarcat, că în anul 1990 funcționau 11 școli normale (pedagogice) la Cahul, Orhei, Chișinău, Soroca, Bălți, Bender, Comrat, Călărași, Lipcani, în care studiau 7,5 mii de studenți. La Institutele din Chișinău și Comrat, la fel, se pregăteau educatori pentru grădinițe de copii.. Astfel, către anul 1950 în Republică (pe atunci RSS Moldovenească), era pus la punct un întreg sistem de formare a educatorilor (după algoritmul: școală normală - institutul pedagogic- cursuri de perfecționare). Se elaborau programe de studiu și de formare, raportul activităților teoretice (auditoriale) și practice.

De fapt, procesul de pregătire a educatorilor pentru grădinițele de copii era influențat de condițiile economice, de politica socială din acea perioadă, de factorii sociali și culturali, mai bine zis, multiculturali. Putem urmări schimbări cantitative, dar și calitative ale procesului de pregătire a educatorilor în acea perioadă. Către 1980 numărul grădinițelor de copii a crescut, comparativ cu 1950, de 2 ori, numărul de preșcolari ce frecventau grădinițele - de 4 ori. Totodată, după 1990 se observă pierderea autorității și prestigiului profesiei de educator, decăderea statutului social al angajaților grădinițelor de copii, dar putem menționa noua paradigmă a educației preșcolare în țara noastră (după reformele din 1989, 1993) - integrare, centrare pe copil, individualizare și diferențiere. Aceste fapte doar accentuează importanța procesului de educație a preșcolarelor în țara noastră, unicitatea procesului de formare a cadrelor didactice pentru instituțiile preșcolare.

Viitoarele educatoare. Școala profesională din Peterburg, 1900

Bibliografie

1. Analiza politicilor educaționale din România, materialele Raportului - Organisation de Cooperation et de developpement economique, București, 2000.

2. Bîrzea, C., Șerban, M., Raport național cu privire la sistemul de instruire profesională și tehnică din România: Schimbările recente, provocările și nevoile reformei, Observatorul Național al României, București, 1997.
3. Bîrzea, C., Strategia și accesul la date, București, 1998.
4. Ciaiciț, L., Instituții preșcolare moderne, Moscova, 1999.
5. Dneprov, E., Scrieri despre istoria școlii și pedagogiei popoarelor URSS în perioada anilor 1917- 1941, Moscova, 1980.
6. Erofeeva, M., Programe moderne de educație pentru grădinițe de copii, Moscova, 1999.